

Галина Бойко

МЕРЕЖА САЙТІВ АРХІВІВ КИЇВЩИНИ

Одним із пріоритетних питань діяльності державних архівних установ України залишається розширення доступу до архівної інформації шляхом впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій в архівну галузь [1].

Рухаючись у цьому напрямку, провідними фахівцями Державного архіву Київської області у співпраці з фахівцями Національного технічного університету України «Київський Політехнічний Інститут» були адаптовані необхідні функціонали інформаційно-комунікаційної системи «ПОЛІДАР» (далі – система «ПОЛІДАР» або Система) для потреб архівної галузі у відповідності до міжнародного стандарту ISAD (G):1999 General international standart archival description та з урахуванням вимог ряду вітчизняних ДСТУ.

Система «ПОЛІДАР» реалізована на основі «хмарних обчислень» і розташована в «хмаринці» (тобто, це типовий представник SAAS-технології). Вона складається з окремих модулів, які, по суті, є окремими незалежними системами спеціалізованого призначення, що пов'язані між собою і функціонують як єдине ціле (тобто, як система) за допомогою відповідних синхронізуючих програм. Наприклад, один із цих модулів надає можливість створювати та наповнювати даними сайти без допомоги комп'ютерних спеціалістів. Тому впровадження цієї Системи в архівну галузь розпочалося зі створення власних сайтів архівними установами Київської області за допомогою одного з її функціоналів – спеціалізованої CMS (Content Management System – системи управління контентом).

Після того, як певну кількість сайтів архівісти створили, був задіяний ще один функціонал Системи, який у формі порталу об'єднав ці сайти в мережу, яка отримала назву – «Електронна мережа архівів Київщини» (далі – ЕМАК або Мережа) [2].

Портал ЕМАК дуже ефективний та зручний функціонал, на головній сторінці котрого розміщується інтерактивна карта районів Київської області, де користувач обирає район, в якому він хоче знайти потрібну архівну установу. При виборі району з'являється список усіх архівних установ, які у ньому є, після чого за допомогою відповідного посилання користувач заходить на сайт необхідної йому установи. Там він може отримати вичерпну інформацію про установу, скористатись пошуковими системами по фондах чи каталогу або мануально переглянути документи загального доступу:

історичні відомості, тематичні покажчики чи описи, затребувані користувачем.

У своєму арсеналі портал ЕМАК має ряд інструментів, що забезпечують як архівістам, так і користувачам ряд зручних сервісів, тому їх варто розглянути більш детально. Всі вони зібрані в наступні тематичні розділи: «Інформаційний модуль», «Правові положення Мережі», «Методичні рекомендації», «Статистика Мережі» та «Обласний архів».

«Інформаційний модуль» призначений для інформування громадськості про новини, які мають відношення до Мережі і має наступні інструменти: «Про Мережу», «Новини Мережі», «Новини з архівів» та «Дошка пошани».

Розділ «Правові положення Мережі» пропонує для ознайомлення відповідні документи, якими діяльність сайтів, з яких складається Мережа, нормативно урегульована.

«Методичні рекомендації» – це комплект інструкцій щодо оформлення даних для розміщення їх на сайті архівної установи.

«Статистика Мережі» – один із самих інформативних розділів порталу, який забезпечує збирання різноматичної статистики з усіх архівних установ області за допомогою ряду спеціалізованих інструментів, тому їх також розглянемо детальніше:

- загальна статистика Мережі (інструмент надає можливість зібрати дані про кількість відвідувачів сайтів Мережі, кількість переглянутих ними сторінок та з яких країн вони заходять на сайти Мережі);

- рейтинг сайтів (можна отримати вичерпну інформацію про кількість відвідувачів кожного сайту Мережі та які сторінки вони переглядали);

- стан наповнення даними сайтів (за допомогою цього інструменту можна ознайомитись з відповідною динамікою робіт, що здійснюються в кожній архівній установі області при наповненні сайтів даними);

- стан наповнення електронних каталогів (дає можливість відстежувати процес переведення даних з паперових каталожних карток в електронну форму в кожній архівній установі області);

- стан введення даних з описів фондів до пошукової системи;

- відомості про листування з користувачами;

- відомості про службове листування;

- оброблення звернень та повідомлень;

- відвідування службової сторінки (дані про динаміку оновлення інформаційного контенту на кожному сайті Мережі);

- електронні журнали (загальна статистика);

- електронні журнали (детальна статистика);

- поточна діяльність та новини (інформація про ведення в архівних установах ділових щоденників та регулярність оновлення новин на сайтах архівних установ всієї області);

Розділ «Обласний архів» призначений для забезпечення доступу співробітників державного архіву до різноманітних тематичних сервісів

інформаційно-комунікаційної системи «ПОЛІДАР» (так як це реалізовано в решті архівів Київської області за допомогою їхніх сайтів), оскільки офіційний сайт державного архіву не є складовою частиною Системи, через що технічно не може бути задіяним у структурі Мережі.

З розділу відбувається перехід на спеціалізований сайт – «Платформа прикладних інформаційних технологій», який надає доступ до функціоналу Системи «Листування в Мережі» (комплекс спеціалізованих інструментів для комунікації, який забезпечує обмін інформацією в Мережі /листування, пересилання файлів – як між архівними установами, так і між архівними установами і користувачами/, повідомляючи при цьому адресата про надходження йому кореспонденції звуковим сигналом), а також надає можливість перейти на сторінки чи ініціативні сайти структурних підрозділів державного архіву – де власне і розташовані необхідні архівістам інструменти:

«Електронні журнали» – комплект із семи журналів для документоведення on-line;

«Діловий щоденник (блог)» – віртуальна форма для фіксування результатів поточної діяльності співробітників відділу;

«Електронний план-звіт» – зручний інструмент для автоматизації розрахунків при формуванні звітів;

«Електронні довідники» – комплект інструментів для створення різноматичних електронних довідників:

– фондовий довідник – електронний покажчик місця знаходження фондів архіву – для зручності роботи архівістів та оперативного обслуговування користувачів архіву;

– електронний каталог – для введення даних з паперових каталожних карток, створення та обслуговування електронного каталогу, автоматичного наповнення даними форм для друкування нових паперових каталожних карток;

– електронні описи фондів – для введення даних з паперових описів фондів до пошукової системи та створення електронних описів фондів;

– фонди – електронний список фондів, які зберігає архівна установа, дані котрого є системоутворюючим елементом у спеціалізованому інструменті Електронний каталог (список своїми даними забезпечує автоматичне внесення назв фондів при формуванні та друкуванні каталожних карток);

– статистика – електронний концентратор основних статистичних даних про архівну установу (їх наявність дає можливість Системі формувати динамічні звіти на тематичні запити в реальному часі).

Таким чином, за відносно короткий термін свого функціонування ЕМАК показала високу ефективність та відповідність специфічним потребам архівної галузі і сьогодні вона є затребуваною як з боку архівістів, так і громадськості. Так, лише за січень 2015 р. кількість відвідувань офіційних

сайтів архівних установ Київської області склала 2447 (з одного ІР зараховується одне відвідування), при цьому загальна кількість переглянутих сторінок з різних країн світу становить 31551.

Завдяки реалізації цього проекту архівні установи області стали більш доступними, і тепер через портал та їхні офіційні веб-сайти можна ознайомитись з діяльністю майже кожної з них та з послугами, які вони надають, а також переглянути реєстри фондів, які в них зберігаються та знайомитись із науково-довідковим апаратом архівів Київщини. З часом, після наповнення даними on-line доступних електронних каталогів у кожному архіві, можна буде через портал ЕМАК, за допомогою високофункціональної пошукової системи, здійснювати пошук по всьому цьому інформаційному масиву – що значно наблизить користувачів до отримання більш якісних інформаційних послуг.

На сьогодні Мережа об'єднує шістдесят два сайти архівних установ Київської області, більшість з яких активно функціонує та удосконалюється.

Отже, позитивний приклад архівних установ Київської області, де була реалізована можливість самостійно і без зайвих зусиль створювати офіційні сайти лише їх співробітниками, та наступне об'єднання цих сайтів у ефективну Мережу засвідчив, що на даний час вже відпрацьовано необхідну методику та набуто достатньо досвіду експлуатації високотехнологічної інформаційно-комунікаційної системи «ПОЛІДАР». А відтак – все це разом дозволяє інформувати широкий загал про практичну можливість тотального забезпечення всіх архівних установ України веб-сайтами на безоплатній основі (до витрат слід віднести лише оплату доступу до Інтернету та хостінг) та побудову на базі даної Системи загальнодержавної галузевої мережі – Електронної мережі архівів України, з наступною трансформацією її в соціальну мережу архівної сфери.

В епоху глобалізації та становлення громадянського суспільства таке інтеграційне утворення, яке формує єдиний галузевий інформаційний масив – це саме та інновація, яка може стати візитівкою архівної галузі нашої держави.

Список використаних джерел та літератури

1. Пріоритети у роботі Державної архівної служби України [Електронний ресурс] // Архіви України : офіц. веб-портал Держ. архів. служби України. – Режим доступу: http://www.archives.gov.ua/Archives/Prioritytety_2014.pdf – Назва з екрана. – Дата перегляду: 8.02.2015.

2. Веб-портал «Електронна мережа архівів Київщини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archives.kiev.ua> – Назва з екрана. – Дата перегляду: 8.02.2015.